

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Ταμείο
Περιφερειακής Ανάπτυξης

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ, ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ,
ΥΠΟΔΟΜΩΝ, ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ & ΔΙΚΤΥΩΝ

Γενική Γραμματεία Δημοσίων Επενδύσεων - ΕΣΠΑ
Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Ε.Π. "Ανταγωνιστικότητα & Επιχειρηματικότητα"

Ημερομηνία: 28-3-13

ΣΥΧΝΕΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ – ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΜΜΕ»

- 1. Εμπορική επιχείρηση που έχει δραστηριότητα λιανικό εμπόριο, πριν την υποβολή της πρότασης θα αποκτήσει επιλέξιμο ΚΑΔ χονδρικού εμπορίου και θέλει να συμμετάσχει στο πρόγραμμα ενισχύοντας της δραστηριότητα του χονδρικού εμπορίου. Είναι επιλέξιμη; Αν ναι πώς γίνεται ο διαχωρισμός των επιλέξιμων δαπανών που αφορούν στο χονδρικό εμπόριο;**

Απάντηση: Για τη παραπάνω περίπτωση αλλά και γενικά για ανάλογες περιπτώσεις επιχειρήσεων που έχουν ή αποκτήσουν μεικτή δραστηριότητα (με επιλέξιμους και μη επιλέξιμους κωδικούς) θα πρέπει το σύνολο των δαπανών να αφορά αποκλειστικά και μόνο στις προτεινόμενες επιλέξιμες δραστηριότητες. Συνεπώς δαπάνες που δεν μπορούν να κατηγοριοποιηθούν ή θα διαπιστωθεί είτε κατά την αξιολογική διαδικασία, είτε κατά τον έλεγχο της επένδυσης ότι εξυπηρετούν ή δύναται να εξυπηρετήσουν και μη επιλέξιμη δραστηριότητα θεωρούνται μη επιλέξιμες και περικόπτονται.

- 2. Στην κατηγορία δαπανών 1. Κτίρια, Εγκαταστάσεις και Περιβάλλον Χώρος συμπεριλαμβάνεται η ανέγερση κτιρίων;**

Απάντηση: Στην κατηγορία δαπανών 1 συμπεριλαμβάνεται η ανέγερση / επέκταση κτιρίων, εφόσον πληρούνται οι όροι και προϋποθέσεις του οδηγού και οι προϋποθέσεις που τίθενται για την επιλεξιμότητα των δαπανών στο Παράρτημα VII.

- 3. Είναι επιλέξιμη η δαπάνη αγοράς και εγκατάστασης ψυκτικού θαλάμου σε φορτηγό στην κατηγορία Δαπάνης Μηχανήματα και Εξοπλισμός; Επισημαίνεται ότι η αγορά και εγκατάσταση του εξοπλισμού (ψυκτικός θάλαμος), γίνεται από ξεχωριστό προμηθευτή και δεν αποτελεί αγορά οχήματος που περιλαμβάνει ψυκτικό θάλαμο.**

Απάντηση: Ναι είναι επιλέξιμη δαπάνη η αγορά και η εγκατάσταση ψυκτικού θαλάμου σε όχημα στην κατηγορία Δαπάνης Μηχανήματα και Εξοπλισμός. Επισημαίνεται ότι το φορτηγό θα πρέπει να ανήκει στη κυριότητα της επιχείρησης και ο ψυκτικός θάλαμος να είναι καινούργιος και αμεταχειριστος

- 4. Τα τιμολόγια είναι επιλέξιμα μετά την ηλεκτρονική υποβολή της πρότασης. Τα δελτία αποστολής εάν είναι προγενέστερα είναι επιλέξιμα;**

Απάντηση: Η έκδοση οποιουδήποτε παραστατικού (π.χ. προκαταβολή, Δελτίο Αποστολής κλπ) πριν την ημερομηνία έναρξης επιλεξιμότητας δαπανών καθιστά αυτόματα το συνδεδεμένο παραστατικό αγοράς μη επιλέξιμο και κατά συνέπεια και τη δαπάνη με την οποία συνδέεται, καθώς και το σύνολο του επιχειρηματικού σχεδίου, σύμφωνα με τις διατάξεις των Κανονισμών.

- 5. Στις εμπορικές επιχειρήσεις και παροχής υπηρεσιών τι θεωρείται βασικός εξοπλισμός προκειμένου να εξαχθεί η βαθμολογία στο υποκριτήριο 1.2;**

Απάντηση: Βασικός εξοπλισμός νοείται ο εξοπλισμός εκείνος ο οποίος είναι απαραίτητος για την άσκηση της εμπορικής δραστηριότητας (π.χ. ράφια, ηλεκτρονικός εξοπλισμός, μεταφορικά μέσα) ή την παροχή της υπηρεσίας (π.χ. εργαλεία, ηλεκτρονικός εξοπλισμός, μηχανήματα έργου).

- 6. Στις επιχειρήσεις που δεν διαθέτουν διευθυντικό προσωπικό για τη βαθμολόγηση των κριτηρίων 1.3, 1.4 και 1.5 θα ληφθούν υπόψη τα στοιχεία των μετόχων –εταίρων- ιδιοκτητών;**

Απάντηση: Σύμφωνα με το Παράρτημα XIII, όσον αφορά τα κριτήρια 1.3 και 1.4 βαθμολογείται το επίπεδο εκπαίδευσης και η εμπειρία αντίστοιχα του επικεφαλής διευθυντή ή αντίστοιχου στελέχους. Σε περίπτωση που δεν υπάρχει διευθυντικό προσωπικό, θα ληφθούν υπόψη τα στοιχεία ενός από τους μετόχους –εταίρους ή του ιδιοκτήτη. Το κριτήριο 1.5 αναφέρεται στο σύνολο των εργαζομένων και των διευθυντικών στελεχών της επιχείρησης.

- 7. Στο υποκριτήριο 3.2, δύο από τα πέντε στοιχεία βαθμολογίας με συντελεστή 0,2 έκαστο αναφέρονται αποκλειστικά σε επιχειρήσεις του τομέα της μεταποίησης (Απλή εγκατάσταση νέων πιο σύγχρονων μηχανημάτων και Αύξηση της παραγωγικής δυναμικότητας). Για τους λοιπούς κλάδους πως θα εξαχθεί η βαθμολογία σε αυτά; Θα πάρουν 0 ή επειδή δεν μπορούν να βαθμολογηθούν θα πάρουν το 0,2;**

Απάντηση: Η έννοια των νέων πιο σύγχρονων μηχανημάτων δεν εξαντλείται στα καθαρά παραγωγικά μεταποιητικά μηχανήματα. Μπορεί π.χ. για μια επιχείρηση που δραστηριοποιείται στο εμπόριο να αναφέρεται στην εγκατάσταση ενός νέου σύγχρονου τηλεφωνικού κέντρου, λογισμικού κ.α.

- 8. Εξετάζεται το εκτός της επιχορήγησης σκέλος του χρηματοδοτικού σχήματος μιας επενδυτικής πρότασης;**

Απάντηση: Το εκτός της επιχορήγησης σκέλος του χρηματοδοτικού σχήματος μιας επενδυτικής πρότασης, ήτοι η κάλυψη της ιδιωτικής συμμετοχής, δεν εξετάζεται κατά την αξιολόγηση της πρότασης. Κατά τον έλεγχο και την πιστοποίηση των δαπανών αποδεικνύεται με την εξόφληση των σχετικών παραστατικών.

- 9. Επιχείρηση που λειτουργεί νόμιμα και με επιλέξιμο ΚΑΔ, μπορεί να πραγματοποιήσει δαπάνες σε δύο (2) διαφορετικούς χώρους υλοποίησης, οι οποίοι θα είναι νόμιμα δηλωμένοι στην επιχείρηση (π.χ. Έδρα, και υποκατάστημα);**

Απάντηση: Ναι με την προϋπόθεση ότι οι διαφορετικοί τόποι υλοποίησης είναι εντός της ίδιας περιφέρειας και πληρούν το σύνολο των προϋποθέσεων – όρων του οδηγού.

- 10. Σύμφωνα με τις προϋποθέσεις συμμετοχής για τις υφιστάμενες επιχειρήσεις, αυτές πρέπει να διαθέτουν τον/τους δηλούμενο/ους Κ.Α.Δ. πριν την υποβολή της επενδυτικής πρότασης. Επιχείρηση που δραστηριοποιείται σε μη επιλέξιμους Κ.Α.Δ. έχει δικαίωμα υποβολής αν κάνει προσθήκη επιλέξιμου Κ.Α.Δ. 01/02/2013; Σε ποια κατηγορία θα μπει; Στις υφιστάμενες ή στις νέες;**

Απάντηση: Η επιχείρηση είναι επιλέξιμη, εφόσον διαθέτει τον επιλέξιμο ΚΑΔ πριν την υποβολή της πρότασης. Όσον αφορά την κατηγορία στην οποία εντάσσεται, σύμφωνα με τον οδηγό εφαρμογής υφιστάμενες είναι οι επιχειρήσεις που μέχρι τις 31.12.2011, έχουν δύο ή περισσότερες κλεισμένες διαχειριστικές χρήσεις τουλάχιστον δωδεκάμηνης διάρκειας. Άρα αν μέχρι τις 31/12/2011 η επιχείρηση έχει δύο ή περισσότερες κλεισμένες διαχειριστικές χρήσεις τουλάχιστον δωδεκάμηνης διάρκειας (ανεξαρτήτως ΚΑΔ), τότε θα υποβάλει ως υφισταμένη (κατηγορία 1). Εάν δεν πληρείται αυτό το κριτήριο τότε θα υποβάλει στην κατηγορία των νέων - υπό σύσταση επιχειρήσεων.

11. Η ύπαρξη άδειας καταλληλότητας και σήμα λειτουργίας ΕΟΤ (ξενοδοχεία) απαιτείται και για τις υπό σύσταση εταιρείες, ή δεν εξετάζεται στην υποβολή αίτησης;

Απάντηση: Κατά την υποβολή της πρότασης δεν απαιτείται η ύπαρξη άδειας καταλληλότητας και σήμα λειτουργίας ΕΟΤ για τις υπό σύσταση εταιρείες. Στον φάκελο υποβολής θα πρέπει να συμπεριληφθεί η Υπεύθυνη Δήλωση των 21 σημείων, ένα εκ των οποίων δεσμεύει τον φορέα ότι η επιχείρηση θα λειτουργεί νόμιμα. Σύμφωνα με το Κεφ. 14 του Οδηγού και το Παράρτημα XVI, κατά την ολοκλήρωση απαιτείται η υποβολή της άδειας λειτουργίας εν ισχύ ή απαλλαγής όπου απαιτείται που να περιλαμβάνει τον εξοπλισμό που προμηθεύτηκε η επιχείρηση στο πλαίσιο υλοποίησης του έργου της. Σε περίπτωση που κατά την ολοκλήρωση του έργου δεν είναι διαθέσιμη η εν ισχύ άδεια λειτουργίας, θα πρέπει κατ' ελάχιστον να προσκομισθεί η υποβληθείσα στον αρμόδιο φορέα αίτηση έκδοσης / ανανέωσης αυτής. Η νέα ή ανανεωμένη άδεια είναι υποχρεωτικό να προσκομισθεί στον ΕΦΕΠΑΕ το αργότερο μέχρι και έξι (6) μήνες από την ολοκλήρωση του έργου..

12. Επιχείρηση που διαθέτει δύο επιλέξιμους ΚΑΔ (κύρια δραστηριότητα και δευτερεύουσα) σε διαφορετικές θεματικές ενότητες, σύμφωνα με τον οδηγό πρέπει να επιλέξει ένα ΚΑΔ για να υποβάλλει αίτηση ή μπορεί να υποβάλει και για τους δύο ΚΑΔ;

Απάντηση: Σύμφωνα με τον Οδηγό το επενδυτικό σχέδιο θα πρέπει να αφορά αποκλειστικά σε μία θεματική ενότητα. Άρα η επιχείρηση θα πρέπει να επιλέξει ΚΑΔ για την υποβολή της πρότασης. Σε περίπτωση πρόθεσης ενίσχυσης δύο ή περισσότερων ΚΑΔ, όλοι οι δηλούμενοι προς ενίσχυση ΚΑΔ πρέπει να ανήκουν στην ίδια Θεματική Ενότητα.

13. Τηλεοπτικές και ραδιοφωνικές παραγωγές προβολής (spot) είναι επιλέξιμες στις δαπάνες προβολής;

Απάντηση: Σύμφωνα με το Παράρτημα VII του Οδηγού δεν αποτελεί επιλέξιμη δαπάνη το κόστος για τη χρήση Μέσων Μαζικής Επικοινωνίας

14. Τα μηχανήματα έργου είναι επιλέξιμα; Αν ναι λογίζονται ως εξοπλισμός ή ως μεταφορικά μέσα;

Απάντηση: Ναι είναι επιλέξιμα εφόσον απαιτούνται και εξυπηρετούν τη δραστηριότητα της επιχείρησης, για την οποία έχει υποβάλει πρόταση. Περιλαμβάνονται στην κατηγορία «Μηχανήματα - Εξοπλισμός παραγωγής - Λοιπός Εξοπλισμός».

15. Τα φορολογικά έντυπα Ε1, Ε3, Ε7 κ.λ.π. που ζητούνται ως δικαιολογητικά υποβολής θα πρέπει να είναι ακριβή αντίγραφα των θεωρημένων στην αρμόδια ΔΟΥ; Αυτά που έχουν υποβληθεί ηλεκτρονικά είναι αποδεκτά;

Απάντηση: Όλα τα φορολογικά έντυπα που προσκομίζονται θα πρέπει να αποδεικνύεται τεκμηριωμένα ότι είναι αυτά που έχουν υποβληθεί στην αρμόδια ΔΟΥ.

- Σε περίπτωση που έχουν υποβληθεί στην αρμόδια ΔΟΥ σε έντυπη μορφή θα πρέπει να υποβληθεί αντίγραφο το οποίο να φέρει το όνομα και την υπογραφή του παραλαβόντα υπαλλήλου της ΔΟΥ.
- Σε περίπτωση που η υποβολή των ανωτέρω εντύπων έχει γίνει ηλεκτρονικά θα πρέπει να υποβληθεί η αντίστοιχη ηλεκτρονικά υποβληθείσα δήλωση μαζί με το αποδεικτικό επιτυχούς καταχώρησης.
- Σε περίπτωση που η υποβολή στην αρμόδια ΔΟΥ έγινε σε έντυπη μορφή αλλά όταν παρελήφθησαν τα έντυπα αυτά δεν υπογράφηκε η παραλαβή τους από τον αρμόδιο υπάλληλο, θα πρέπει να υποβληθεί ως δικαιολογητικό το αντίγραφο των εντύπων που υποβλήθηκαν στην ΔΟΥ καθώς και αντίγραφο του εκκαθαριστικού.
- Σε περίπτωση που η υποβολή των φορολογικών εντύπων στην αρμόδια ΔΟΥ έγινε μέσω λογιστή και τα φορολογικά έντυπα δεν έχουν αντίστοιχη υπογραφή παραλαβής θα πρέπει να υποβληθεί μαζί με το αντίγραφο αυτών και αντίγραφο της λίστας που κατέθεσε ο λογιστής στην αρμόδια ΔΟΥ η οποία να φέρει το όνομα και την υπογραφή του παραλαβόντα υπαλλήλου της ΔΟΥ ή αντίγραφο του εκκαθαριστικού.

16. Στο παράρτημα II Επιλέξιμοι ΚΑΔ, τι σημαίνει η κωδικοποίηση Α, Β και Γ στον πίνακα ανά Περιφέρεια

Απάντηση: Τα Στοιχεία Α, Β και Γ, που υπάρχουν στο Παράρτημα II με τους ΚΑΔ κάτω από τις Περιφέρειες, αναφέρονται στο υποκριτήριο 3.4 της Περιφερειακότητας δηλαδή της Συνάφειας του κάθε ΚΑΔ με τις αναπτυξιακές προτεραιότητες της εκάστοτε Περιφέρειας.

Ανάλογα με τη συνάφεια ΚΑΔ με τις αναπτυξιακές προτεραιότητες της περιφέρειας η βαθμολογία καθορίζεται ως εξής:

ΚΑΔ περιφερειακής προτεραιότητας Α, βαθμός = 1

ΚΑΔ περιφερειακής προτεραιότητας Β, βαθμός = 0,8

ΚΑΔ περιφερειακής προτεραιότητας Γ, βαθμός = 0,2

Σημειώνεται ότι η συνάφεια των ΚΑΔ με τις Αναπτυξιακές Προτεραιότητες των Περιφερειών τέθηκε από την κάθε Περιφέρεια.

17. Μπορεί να υποβληθεί επενδυτικό σχέδιο από υφιστάμενη επιχείρηση σε δύο διαφορετικούς επιλέξιμους ΚΑΔ της ίδιας Θεματικής Ενότητας; Εάν ναι μπορεί να συμπεριλάβει δαπάνες και για τους δύο ΚΑΔ;

Απάντηση: Σύμφωνα με τον οδηγό, μπορεί να υποβληθεί επενδυτική πρόταση σε ένα ή περισσότερους επιλέξιμους ΚΑΔ της ίδιας Θεματικής Ενότητας. Το επενδυτικό σχέδιο μπορεί να περιλαμβάνει δαπάνες για όλους τους προς ενίσχυση επιλέξιμους ΚΑΔ.

18. Εταιρεία ΑΕ παροχής υπηρεσιών έχει μια χρήση από 7/2/11 μέχρι 31/12/11 και μια από 1/1/12 μέχρι 31/12/12. Μπορεί να λάβει μέρος;

Απάντηση: Σύμφωνα με τον Οδηγό υφιστάμενες είναι οι επιχειρήσεις που μέχρι τις 31.12.2011, έχουν δύο ή περισσότερες κλεισμένες διαχειριστικές χρήσεις τουλάχιστον δωδεκάμηνης διάρκειας. Συνεπώς η παραπάνω επιχείρηση μπορεί να υποβάλει πρόταση στην κατηγορία των νέων επιχειρήσεων.

19. Είναι επιλέξιμη η αντικατάσταση ή αγορά επαγγελματικών αυτοκινήτων και σε ποιες Θεματικές Ενότητες;

Απάντηση: Στο Παράρτημα VII περιγράφονται αναλυτικά οι επιλέξιμες δαπάνες ανά θεματική ενότητα του προγράμματος. Τα μεταφορικά μέσα είναι κατηγορία επιλέξιμων δαπανών και στις τρεις θεματικές ενότητες. Πρόκειται για προμήθεια μεταφορικών μέσων επαγγελματικής χρήσης, σχετικής με τη δραστηριότητα της επιχείρησης, τα οποία θα πρέπει να είναι καινούργια και αμεταχείριστα.

20.Είναι επιλέξιμες οι δαπάνες που αφορούν στην αύξηση κλινών στα τουριστικά καταλύματα;

Απάντηση: Είναι επιλέξιμες αρκεί να προσκομιστεί, μεταξύ άλλων, κατά τον τελικό έλεγχο ανανεωμένο Σήμα Λειτουργίας ΕΟΤ. Ειδικότερα στις περιοχές ΟΠΑΑΧ οι επενδύσεις στον τουρισμό για ίδρυση και εκσυγχρονισμό με αύξηση δυναμικότητας (με προσθήκη καθ' ύψος και κατ' επέκταση) χρηματοδοτούνται αποκλειστικά από το ΕΓΤΑΑ και μέχρι ύψους συνολικού προϋπολογισμού 600.000€.

21.Ποια είναι η ημερομηνία έναρξης επιλεξιμότητας δαπανών;

Απάντηση: Με βάση τις διατάξεις του Κεφ. 10 του Οδηγού διευκρινίζεται ότι: Για τις περιφέρειες Ανατολική Μακεδονία - Θράκη, Κεντρική Μακεδονία, Δυτική Μακεδονία, Θεσσαλία, Ήπειρος, Ιόνιοι Νήσοι, Δυτική Ελλάδα, Πελοπόννησος, Βόρειο Αιγαίο και Κρήτη, όπου οι ενισχύσεις θα διατεθούν στο πλαίσιο του Γενικού Απαλλακτικού Κανονισμού, η ημερομηνία έναρξης επιλεξιμότητας Δαπανών είναι η ημερομηνία ηλεκτρονικής υποβολής στο Πρόγραμμα.

Για τις Περιφέρειες Αττική, Στερεά Ελλάδα, Αττική και Νότιο Αιγαίο, όπου οι ενισχύσεις θα διατεθούν στο πλαίσιο του Κανονισμού de minimis, η ημερομηνία έναρξης επιλεξιμότητας Δαπανών είναι η ημερομηνία Προκήρυξης του προγράμματος (11/01/2013).

Για τις λειτουργικές δαπάνες, οι οποίες θα υλοποιηθούν στο πλαίσιο του Γενικού Απαλλακτικού Κανονισμού, ως ημερομηνία έναρξης επιλεξιμότητας ορίζεται η ημερομηνία η υποβολής της επενδυτικής πρότασης, για όλες τις περιφέρειες της χώρας.

22.Στην κατηγορία δαπανών 1. Κτίρια, Εγκαταστάσεις και Περιβάλλον Χώρος, σε όλες τις θεματικές ενότητες, συμπεριλαμβάνονται οι δαπάνες αποπεράτωσης κτιρίων;

Απάντηση: Οι δαπάνες αποπεράτωσης περιλαμβάνονται στην κατηγορία δαπανών 1 «Κτίρια, Εγκαταστάσεις και Περιβάλλον Χώρος», σε όλες τις θεματικές ενότητες, με την προϋπόθεση τήρησης των λοιπών όρων του Προγράμματος.

23.Στη σελ. 14 του οδηγού του προγράμματος (νέες επιχειρήσεις) αναφέρεται ότι απαιτείται αίτηση έκδοσης άδειας λειτουργίας, ενώ δεν συμπεριλαμβάνεται στο παράρτημα με τα δικαιολογητικά. Τι ισχύει;

Απάντηση: Σύμφωνα με τον Οδηγό (Κεφ. 6.3, σελ.14) η επιχείρηση θα πρέπει να έχει την κατά περίπτωση εν ισχύ άδεια λειτουργίας ή την υποβληθείσα στον αρμόδιο φορέα αίτηση έκδοσης/ανανέωσης αυτής ή πιστοποιητικό από το αρμόδιο Επιμελητήριο σε περίπτωση που βάσει νόμου δεν απαιτείται άδεια λειτουργίας. Συνεπώς μπορεί κατά την υποβολή να προσκομισθεί αίτηση έκδοσης άδειας λειτουργίας. Επίσης στο Κεφ 14 του Οδηγού, σελ. 22, ορίζεται ότι απαραίτητη προϋπόθεση για την ολοκλήρωση και παραλαβή είναι, μεταξύ των άλλων ύπαρξη άδειας λειτουργίας εν ισχύ ή απαλλαγής όπου απαιτείται που να περιλαμβάνει τον εξοπλισμό που προμηθεύτηκε η επιχείρηση στο πλαίσιο υλοποίησης του έργου της. Σε περίπτωση που κατά την ολοκλήρωση του έργου δεν είναι διαθέσιμη η εν ισχύ άδεια λειτουργίας, θα πρέπει κατ' ελάχιστον να προσκομισθεί η υποβληθείσα στον αρμόδιο φορέα αίτηση. Η νέα ή ανανεωμένη άδεια είναι υποχρεωτικό να

προσκομισθεί στον ΕΦΕΠΑΕ το αργότερο μέχρι και έξι (6) μήνες από την ολοκλήρωση του έργου.

24. Σε ξενοδοχείο με άδεια καφέ-μπαρ-πρωινού που είναι ενιαίος χώρος θα είναι επιλέξιμες οι δαπάνες για την ανακαίνιση του χώρου πρωινού που είναι υποχρεωτικός με βάση την άδεια του ΕΟΤ ως ξενοδοχείο ή θα εξαιρεθούν επειδή στον ίδιο χώρο υπάρχει και άδεια καφέ που δεν είναι επιλέξιμη δραστηριότητα από το πρόγραμμα;

Προτεινόμενη απάντηση: Θα είναι επιλέξιμες οι δαπάνες που αφορούν αποκλειστικά και μόνο στην παροχή πρωινού στους πελάτες του ξενοδοχείου. Δαπάνες που δεν μπορούν να κατηγοριοποιηθούν ή θα διαπιστωθεί είτε κατά την αξιολογική διαδικασία, είτε κατά τον έλεγχο της επένδυσης ότι εξυπηρετούν ή δύναται να εξυπηρετήσουν και μη επιλέξιμη δραστηριότητα θεωρούνται μη επιλέξιμες και περικόπτονται.

25. Υφιστάμενη επιχείρηση, με δραστηριότητα στον κλάδο του Εμπορίου ή της Παροχής Υπηρεσιών η οποία λειτουργεί νόμιμα, αλλά θα θελήσει να ξεκινήσει μεταποιητική δραστηριότητα και προσθέσει ανάλογο ΚΑΔ πριν την υποβολή της πρότασης, θα πρέπει να κατέχει την άδεια λειτουργίας μεταποιητικής μονάδας πριν την υποβολή της πρότασης ή μπορεί να την προσκομίσει αργότερα;

Απάντηση: Σύμφωνα με το Κεφ. 14 του Οδηγού και το Παράρτημα ΧVI, κατά τον έλεγχο ολοκλήρωσης της επένδυσης απαιτείται η υποβολή της άδειας λειτουργίας εν ισχύ, ή απαλλαγής όπου απαιτείται, που να περιλαμβάνει τον εξοπλισμό που προμηθεύτηκε η επιχείρηση στο πλαίσιο υλοποίησης του έργου της. Σε περίπτωση που κατά την ολοκλήρωση του έργου δεν είναι διαθέσιμη η εν ισχύ άδεια λειτουργίας, θα πρέπει κατ' ελάχιστον να προσκομισθεί η υποβληθείσα στον αρμόδιο φορέα αίτηση έκδοσης / ανανέωσης αυτής. Η νέα ή ανανεωμένη άδεια είναι υποχρεωτικό να προσκομισθεί στον ΕΦΕΠΑΕ το αργότερο μέχρι και έξι (6) μήνες από την ολοκλήρωση του έργου.

26. Επιχείρηση με αντικείμενο ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΟ η οποία λειτουργεί νόμιμα με άδεια λειτουργίας εστιατορίου, η οποία θέλει να επεκταθεί και να προσθέσει πριν την υποβολή της πρότασης τον ΚΑΔ 56.21 «Δραστηριότητες υπηρεσιών τροφοδοσίας για εκδηλώσεις», μπορεί να επιδοτηθεί:

α) για δαπάνες προμήθειας μηχανολογικού και λοιπού εξοπλισμού κουζίνας για την προετοιμασία των γευμάτων για την τροφοδοσία;

β) για δαπάνες εξοπλισμού και σκεύη εστίασης (τραπέζια, καρέκλες, μαχαιροπήρουνα, ποτήρια, πιάτα, τραπεζομάντιλα, κλπ) για την εξυπηρέτηση των εκδηλώσεων;

γ) καθώς ενδέχεται κάποιες εκδηλώσεις να πραγματοποιηθούν στον χώρο της επιχείρησης μπορεί να πραγματοποιήσει κάποιες δαπάνες για την διαμόρφωση/αναβάθμιση του χώρου της;

Θα πρέπει να έχει εκδώσει σχετική άδεια για «Δραστηριότητες υπηρεσιών τροφοδοσίας για εκδηλώσεις» πριν την υποβολή της πρότασης ή μπορεί να την προσκομίσει αργότερα;

Απάντηση: Μπορεί να επιδοτηθεί για δαπάνες προμήθειας μηχανολογικού και λοιπού εξοπλισμού κουζίνας για την προετοιμασία των γευμάτων για την τροφοδοσία καθώς και για δαπάνες εξοπλισμού και σκεύη εστίασης (τραπέζια, καρέκλες, μαχαιροπήρουνα, ποτήρια, πιάτα, τραπεζομάντιλα, κλπ) εφόσον μπορεί να τεκμηριωθεί ότι αυτά εξυπηρετούν αποκλειστικά και μόνο τη δραστηριότητα των υπηρεσιών τροφοδοσίας για εκδηλώσεις. Δεν μπορεί όμως να επιδοτηθεί για δαπάνες που αφορούν στη διαμόρφωση/αναβάθμιση του χώρου του εστιατορίου.

Σε ό,τι αφορά την αδειοδότηση της νέας δραστηριότητας, ισχύουν τα αναφερόμενα στην παραπάνω ερώτηση 5.

27. Για μεταποιητικές επιχειρήσεις είναι επιλέξιμη ενέργεια η δημιουργία ή / και ο εκσυγχρονισμός σημείων πώλησης; Π.χ. τα αρτοποιεία / ζαχαροπλαστεία διαθέτουν εργαστήριο παραγωγής προϊόντων και πρατήρια πώλησης, μέσω των οποίων πραγματοποιούν πωλήσεις λιανικής τόσο δικών τους προϊόντων (λογιστικά φαίνεται ως λιανική πώληση προϊόντων), όσο και λοιπών ειδών, δηλαδή προϊόντων τρίτων (λογιστικά φαίνεται ως λιανική πώληση εμπορευμάτων). Σε αυτή την περίπτωση μπορούν να επιχορηγηθούν για κτιριακές εργασίες και εξοπλισμό πρατηρίου, είτε πρόκειται για υφιστάμενα πρατήρια είτε πρόκειται για τη δημιουργία νέων;

Απάντηση: Είναι επιλέξιμες οι δαπάνες που αφορούν στη διάθεση των παραγόμενων προϊόντων της επιχείρησης (συμπεριλαμβανομένων και των κτιριακών δαπανών των χώρων διάθεσης) και μόνο. Δαπάνες που δεν μπορούν να κατηγοριοποιηθούν ή θα διαπιστωθεί είτε κατά την αξιολογική διαδικασία, είτε κατά τον έλεγχο της επένδυσης ότι εξυπηρετούν ή δύναται να εξυπηρετήσουν και μη επιλέξιμη δραστηριότητα θεωρούνται μη επιλέξιμες και περικόπτονται.

28. Μπορεί να υποβληθεί επενδυτικό σχέδιο για τον ΚΑΔ δευτερεύουσας δραστηριότητας μιας επιχείρησης;

Προτεινόμενη απάντηση: Μπορεί να υποβληθεί επενδυτικό σχέδιο για ΚΑΔ δευτερεύουσας δραστηριότητας δεδομένου ότι ο οδηγός δεν ορίζει υποβολή πρότασης για ΚΑΔ κύριας δραστηριότητας και δεν συσχετίζει την υποβολή με τον κύκλο εργασιών του επιλέξιμου ΚΑΔ.

29. Είναι επιλέξιμη η αγορά φωτοβολταϊκών πλαισίων και λοιπού σχετικού εξοπλισμού για επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον ΚΑΔ 35.11.10.09 «Παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από φωτοβολταϊκά συστήματα»;

Απάντηση: Επιχειρήσεις με δραστηριότητα παραγωγού ηλεκτρικής ενέργειας μπορούν να επιχορηγηθούν για όλες τις δαπάνες όπως αυτές περιγράφονται στο σχετικό Παράρτημα VII του Οδηγού.

Οι δαπάνες προμήθειας και εγκατάστασης φωτοβολταϊκών είναι επιλέξιμες στο πλαίσιο της κατηγορίας δαπανών 4, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις του Παραρτήματος VII του Οδηγού.

30. Στα απαραίτητα δικαιολογητικά δεν ζητείται τίτλος κτήσης ακινήτου ή μισθωτήριο συμβόλαιο του ακινήτου όπου θα γίνει η επένδυση; Πρέπει να προσκομιστεί;

Απάντηση: Στο Παράρτημα VII- «Επιλέξιμες Δαπάνες», στο μέρος «Β» αναφέρεται ότι οι δαπάνες για κτιριακά είναι επιλέξιμες μόνο εφόσον υπάρχει ιδιοκτησία, παραχώρηση χρήσης, ή μίσθωση ή νόμιμη σύσταση επικαρπίας επί του ακινήτου για χρονικό διάστημα τουλάχιστον οχτώ ετών. Στην Υπεύθυνη Δήλωση (Παράρτημα XII) αναφέρεται ότι «η επιχείρηση θα προσκομίσει, προκειμένου να ληφθεί οποιοδήποτε μέρος της επιχορήγησης, (ενδιάμεση καταβολή, προκαταβολή επιχορήγησης, τελική καταβολή), παραχώρηση χρήσης ή μισθωτήριο συμβόλαιο ή νόμιμη σύσταση επικαρπίας επί του ακινήτου για χρονικό διάστημα ισχύος τουλάχιστον οκτώ (8) ετών από την ημερομηνία έκδοσης της Απόφασης Ένταξης της επένδυσης, ενώ σε περίπτωση ανέγερσης κτιρίου η διάρκεια των ως άνω θα

είναι τουλάχιστον δεκαπέντε (15) έτη από την ημερομηνία έκδοσης της Απόφασης Ένταξης. (ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΗ ΠΡΟΣ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΥΣ: ΤΟ ΕΝ ΛΟΓΩ ΣΗΜΕΙΟ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΣΥΜΠΕΡΙΛΗΦΘΕΙ ΣΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΔΗΛΩΣΗ ΜΟΝΟ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΠΟΥ ΤΟ ΑΚΙΝΗΤΟ ΣΤΟ ΟΠΟΙΟ ΘΑ ΓΙΝΟΥΝ ΟΙ ΚΤΙΡΙΑΚΕΣ ΕΠΕΜΒΑΣΕΙΣ ΔΕΝ ΑΝΗΚΕΙ ΣΤΗΝ ΚΥΡΙΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΚΑΙ Η ΠΑΡΑΧΩΡΗΣΗ ΧΡΗΣΗΣ Ή ΜΙΣΘΩΤΗΡΙΟ ΣΥΜΒΟΛΑΙΟ Ή ΝΟΜΙΜΗ ΣΥΣΤΑΣΗ ΕΠΙΚΑΡΠΙΑΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΑΚΙΝΗΤΟΥ ΔΕΝ ΕΧΟΥΝ ΣΥΝΑΦΘΕΙ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΥΠΟΒΟΛΗ ΤΗΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ)» Εφόσον υπάρχουν τα σχετικά αποδεικτικά για το ιδιοκτησιακό καθεστώς του ακινήτου μπορεί να συμπεριληφθούν στον φάκελο. Σε κάθε περίπτωση θα πρέπει να προσκομισθούν κατά την πρώτη εκταμίευση.

31. Στο λειτουργικό κόστος της επιχείρησης συμπεριλαμβάνονται οι δαπάνες οι οποίες αφορούν το προσωπικό;

Απάντηση: Σύμφωνα με το Παράρτημα VII του Οδηγού οι λειτουργικές δαπάνες (επιλέξιμες μόνο για τις νέες και υπό σύσταση μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις) αφορούν σε

- Ενοίκια. Περιλαμβάνει το κόστος ενοικίων του τόπου υλοποίησης του σχεδίου.
- Δαπάνες Ηλεκτρισμού, Ύδρευσης, Θέρμανσης, Σταθερής τηλεφωνίας, Κινητής τηλεφωνίας, Διαδικτύου
Σημείωση: οι λογαριασμοί θα πρέπει να εκδίδονται στην επωνυμία της επιχείρησης.
- Δαπάνες Ίδρυσης της επιχείρησης. Περιλαμβάνει δαπάνες και παραστατικά στην επωνυμία της επιχείρησης για αμοιβές για νομικές υπηρεσίες, υπηρεσίες διοικητικής υποστήριξης και παροχής συμβουλών που έχουν άμεση σχέση με τη δημιουργία της επιχείρησης
- Δαπάνες παροχής υπηρεσιών. Περιλαμβάνει δαπάνες νομικής, λογιστικής και τεχνικής υποστήριξης, μελέτες πυροπροστασίας και περιβαλλοντικών επιπτώσεων κ.λ.π. μελετών για την απόκτηση άδειας λειτουργίας ή νόμιμου απαλλακτικού από αυτήν καθώς και οι μελέτες επαγγελματικού κινδύνου.

Οι δαπάνες μισθοδοσίας του προσωπικού που απασχολείται με σχέση εξαρτημένης εργασίας δεν είναι επιλέξιμες.

32. Επιχείρηση ταχυμεταφορών μπορεί να επιχορηγηθεί για την αγορά δίκυκλου;

Απάντηση: Στο πρόγραμμα επιχορηγούνται μεταφορικά μέσα, ανάλογα με τη δραστηριότητα της επιχείρησης, εφόσον είναι αποκλειστικά επαγγελματικής χρήσης. Στο Παράρτημα XV στα παραδοτέα για τις Δαπάνες Μεταφορικών Μέσων περιλαμβάνεται Αντίγραφο άδειας πρώτης κυκλοφορίας με τις απαιτούμενες σφραγίδες και θεωρήσεις όπου να τεκμαίρεται η επαγγελματική χρήση του μεταφορικού μέσου.

33. Μία επιχείρηση που σκοπεύει να υποβάλλει πρόταση και δεν διαθέτει καμία υποδομή ΑμΕΑ, θα πρέπει να συμπεριλάβει στις δαπάνες της τουλάχιστον μία δαπάνη για δημιουργία υποδομής ΑμΕΑ (π.χ. ράμπα ή web site με προδιαγραφές Web Content Accessibility Guidelines (WCAG), έκδοση 2.0 σε επίπεδο AA);

Απάντηση: Σύμφωνα με τον Οδηγό στις προϋποθέσεις συμμετοχής (Κεφ. 6.3) αναφέρεται ότι οι επιχειρήσεις θα πρέπει να διαθέτουν ή να δεσμευθούν ότι θα μεριμνήσουν για τις κατάλληλες υποδομές με σκοπό την ελαχιστοποίηση των εμποδίων πρόσβασης ατόμων με αναπηρία, όπου αυτό είναι απαραίτητο και αναγκαίο. Ως υποδομές νοούνται τόσο οι κτιριακές υποδομές όσο και οι ηλεκτρονικές εφαρμογές που απευθύνονται στο πελατειακό κοινό (π.χ.

ιστοσελίδες και λοιπές ηλεκτρονικές εφαρμογές όπως ηλεκτρονικά σημεία πληροφόρησης ή/και εξυπηρέτησης κ.λ.π.). Συνεπώς η επιχείρηση θα πρέπει να συμπεριλάβει στο επενδυτικό της σχέδιο ή να δημιουργήσει με ίδια κεφάλαια τις απαιτούμενες υποδομές.

34.Μεταβίβαση ατομικής επιχείρησης δυνάμει κληρονομικής διαδοχής πριν την υποβολή της πρότασης θεωρείται νέα επιχείρηση ή συνέχεια υφιστάμενης;

Απάντηση: Εάν ατομική επιχείρηση, μεταβιβαστεί σε άλλο πρόσωπο δυνάμει κληρονομικής διαδοχής, πρόκειται για καθολική διαδοχή, και, καταρχήν, δεν συνιστάται νέα επιχείρηση, παρά μόνον συνέχιση της παλαιάς. Απαιτείται η προσκόμιση των απαραίτητων στοιχείων εκ των οποίων θα τεκμηριώνεται η κληρονομική διαδοχή.

35.Κοινωνία Αστικού Δικαίου που μετατρέπεται σε ΟΕ πριν την υποβολή της πρότασης θεωρείται νέα επιχείρηση ή συνέχεια υφιστάμενης;

Απάντηση: Εάν κοινωνία δικαίου, η οποία, καταρχήν, δεν έχει νομική μορφή, μετατραπεί, εν τοις πράγμασιν, σε ΟΕ ή άλλο επιλέξιμο τύπο επιχείρησης, τότε, τυπικά υπάρχει εξ' αρχής σύσταση νέας (εταιρικής) μορφής. Ως εκ τούτου, αυτή θεωρείται ως νέα επιχείρηση.

36.Αν μια επιχείρηση, μετά την έγκριση και πριν την ολοκλήρωση του προγράμματος, μπει υπό την ομπρέλα κάποιου franchising θα είναι επιλέξιμη;

Απάντηση: Σύμφωνα με τον Οδηγό του Προγράμματος, επιχειρήσεις οι οποίες λειτουργούν με το σύστημα της δικαιόχρησης, είτε κατά την υποβολή είτε κατά την ολοκλήρωση του έργου δεν μπορούν να επιδοτηθούν στα πλαίσια του παρόντος Προγράμματος.

37.Αν μια εταιρία παρέχει το δικαίωμα δικαιόχρησης για εμπορικό σήμα σε άλλες εταιρίες (π.χ. φούρνους) και θέλει η ίδια να ανοίξει νέο κατάστημα (ενώ είναι κάτοχος εμπορικού σήματος) είναι επιλέξιμο το νέο αυτό κατάστημα?

Απάντηση: Όχι διότι σύμφωνα με τον Οδηγό του Προγράμματος αποκλείονται εξ ολοκλήρου οι επιχειρήσεις που λειτουργούν με το σύστημα της δικαιόχρησης και στην περίπτωση που το παρέχουν οι ίδιες.

38.Μια μεταποιητική εταιρία με σύμβαση αποκλειστικής προμήθειας πρώτων υλών και μηχανημάτων είναι επιλέξιμη;

Απάντηση: Είναι επιλέξιμη υπό τους ειδικότερους όρους και προϋποθέσεις του Οδηγού του Προγράμματος για τις Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις καθώς και για το franchising.

Σε κάθε περίπτωση η σύμβαση αποκλειστικής προμήθειας πρώτων υλών και μηχανημάτων (και κάθε άλλη σύμβαση μεταξύ των δύο) θα πρέπει να προσκομισθεί κατά την αξιολογική διαδικασία προκειμένου να διερευνηθούν τα ανωτέρω.

39.Διευκρινίσεις σχετικά με τις επενδύσεις από γεωργούς στις περιοχές εφαρμογής του Άξονα 3 του ΠΑΑ (Παράρτημα ΙΙΙ Ενότητα Α)

Επενδύσεις από γεωργούς ελέγχονται για τις ειδικότερες απαιτήσεις του Παραρτήματος ΙΙΙ, μόνο εφόσον υλοποιούνται στις περιοχές εφαρμογής του Άξονα 3 του ΠΑΑ.

- Οι απαιτήσεις για τις επενδύσεις από γεωργούς αφορούν μόνο τις πολύ μικρές, κατά τον Ορισμό ΜΜΕ (Παράρτημα ΙV), επιχειρήσεις.
- Επενδυτικές προτάσεις των Θεματικών Ενοτήτων «Μεταποίηση» και «Εμπόριο & Υπηρεσίες» δύνανται να επιχορηγηθούν μόνο εφόσον ο συνολικός Π/Υ αλλά και το τελικά πιστοποιημένο συνολικό κόστος ολοκλήρωσης αυτών υπερβαίνει τις 300.000,00 €.
- Επενδυτικές προτάσεις της Θεματικής Ενότητας «ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ» δύνανται να επιχορηγηθούν, μόνο εφόσον αφορούν σε λειτουργικές μορφές και κατηγορίες των τουριστικών καταλυμάτων και λοιπών τουριστικών εγκαταστάσεων που δεν εντάσσονται σε προγράμματα αρμοδιότητας του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.

Οι εντασσόμενες σε προγράμματα του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων μορφές τουριστικών καταλυμάτων, ορίζονται στην ΚΥΑ με Α.Π. 4424/721/2.6.2010 Καθεστώτα Ενισχύσεων της Προγραμματικής Περιόδου 2007–2013 για τον Άξονα 3 του Προγράμματος «Αγροτική Ανάπτυξη της Ελλάδας 2007–2013» (ΠΑΑ) και τις σε αυτή οριζόμενες διατάξεις και αποφάσεις, όπως ισχύει κάθε φορά.

40.Διευκρινίσεις σχετικά με τα κριτήρια διαχωρισμού που διέπουν τις επενδύσεις από μη γεωργούς σε περιοχές ΟΠΑΑΧ (Παράρτημα ΙΙΙ Ενότητα Β)

Επενδύσεις από μη γεωργούς ελέγχονται για τις ειδικότερες απαιτήσεις του Παραρτήματος ΙΙΙ, μόνο εφόσον υλοποιούνται σε Περιοχές ΟΠΑΑΧ.

- Οι απαιτήσεις για τις επενδύσεις από μη γεωργούς αφορούν μόνο τις πολύ μικρές, κατά τον Ορισμό ΜΜΕ (Παράρτημα ΙV), επιχειρήσεις.
- Επενδυτικές προτάσεις των Θεματικών Ενοτήτων «Μεταποίηση» και «Εμπόριο & Υπηρεσίες» στους κλάδους που καταγράφονται στο Παράρτημα ΙΙΙ, Ενότητα Β (οριζόμενα περί Κλαδικού Κριτηρίου) δύνανται να επιχορηγηθούν μόνο εφόσον ο συνολικός Π/Υ αλλά και το τελικά πιστοποιημένο συνολικό κόστος ολοκλήρωσης αυτών υπερβαίνει τις 300.000,00 €.
- Επενδυτικές προτάσεις της Θεματικής Ενότητας «ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ» (ΚΑΔ 55) δεν ελέγχονται ως προς τα Κριτήρια Διαχωρισμού (Παράρτημα ΙΙΙ) στις Περιφέρειες Αττικής, Βορείου Αιγαίου, Ηπείρου, Ιονίων Νήσων, Κρήτης, Νοτίου Αιγαίου, Πελοποννήσου και Στερεάς Ελλάδας της χώρας.
- Επενδυτικές προτάσεις υφιστάμενων και νέων επιχειρήσεων της Θεματικής Ενότητας «ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ» στις Περιφέρειες Κεντρικής Μακεδονίας, Δυτικής Μακεδονίας, Ανατολικής Μακεδονίας – Θράκης, Θεσσαλίας και Δυτικής Ελλάδας δύνανται να επιχορηγηθούν ανεξαρτήτως απαιτήσεων Π/Υ εφόσον αφορούν σε εκσυγχρονισμό χωρίς αύξηση δυναμικότητας (με προσθήκη καθ' ύψος και κατ' επέκταση). Σε περιπτώσεις αύξησης δυναμικότητας κατά τα ανωτέρω, δύνανται να επιχορηγηθούν, μόνο εφόσον αφορούν σε λειτουργικές μορφές και κατηγορίες των τουριστικών καταλυμάτων και λοιπών τουριστικών εγκαταστάσεων που δεν εντάσσονται σε προγράμματα αρμοδιότητας του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.

Οι εντασσόμενες σε προγράμματα του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων μορφές τουριστικών καταλυμάτων, ορίζονται στην ΚΥΑ με Α.Π. 4424/721/2.6.2010 Καθεστώτα Ενισχύσεων της Προγραμματικής Περιόδου 2007–2013 για τον Άξονα 3 του Προγράμματος «Αγροτική Ανάπτυξη της Ελλάδας 2007–2013» (ΠΑΑ) και τις σε αυτή οριζόμενες διατάξεις και αποφάσεις, όπως ισχύει κάθε φορά.

- Επενδυτικές προτάσεις υπό σύσταση επιχειρήσεων της Θεματικής Ενότητας «ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ» στις Περιφέρειες Κεντρικής Μακεδονίας, Δυτικής Μακεδονίας, Ανατολικής Μακεδονίας – Θράκης, Θεσσαλίας και Δυτικής Ελλάδας δύναται να επιχορηγηθούν, μόνο εφόσον αφορούν σε λειτουργικές μορφές και κατηγορίες των τουριστικών καταλυμάτων και λοιπών τουριστικών εγκαταστάσεων που δεν εντάσσονται σε προγράμματα αρμοδιότητας του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.
Οι εντασσόμενες σε προγράμματα του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων μορφές τουριστικών καταλυμάτων, ορίζονται στην ΚΥΑ με Α.Π. 4424/721/2.6.2010 Καθεστώτα Ενισχύσεων της Προγραμματικής Περιόδου 2007–2013 για τον Άξονα 3 του Προγράμματος «Αγροτική Ανάπτυξη της Ελλάδας 2007–2013» (ΠΑΑ) και τις σε αυτή οριζόμενες διατάξεις και αποφάσεις, όπως ισχύει κάθε φορά.

41.Αγρότης, ο οποίος θα διακόψει την αγροτική δραστηριότητα μπορεί να υποβάλει πρόταση στο Πρόγραμμα;

Απάντηση: Γίνεται αποδεκτή η υποβολή πρότασης, εφόσον αποδεδειγμένα και εν τοις πράγμασι δεν ασκείται αγροτική δραστηριότητα.

42.Επιχειρηματίες τουριστικών καταλυμάτων ασφαλισμένοι στον ΟΓΑ μπορούν να υποβάλλουν πρόταση στο Πρόγραμμα;

Απάντηση: Η ασφάλιση Φυσικού Προσώπου στον ΟΓΑ, δεν αποτελεί καταρχήν λόγο αποκλεισμού για την υποβολή επενδυτικής πρότασης στο Πρόγραμμα. Απαιτείται το Φυσικό Πρόσωπο, να δηλώσει στην πρότασή του αν είναι ή όχι γεωργός και η ιδότητα αυτή να τεκμηριώνεται με βάση τα συμπληρωματικά της πρότασης, έγγραφα και δικαιολογητικά. Τα ανωτέρω θα εξεταστούν κατά τη διαδικασία της Αξιολόγησης των προτάσεων.

43.Πότε θεωρείται ότι ξεκινά η παρακολούθηση – διοίκηση του επενδυτικού σχεδίου;

Απάντηση: Η παρακολούθηση/διαχείριση του έργου ξεκινά με την έναρξη της υλοποίησης του (δηλ από την στιγμή που ξεκινούν οι δαπάνες για αυτό). Ωστόσο θα μπορούσε να επικαλεστεί κάποιος ότι μέρος της διαχείρισης αποτελεί και η ανταπόκριση στις ελλείψεις που πιθανώς εντοπιστούν στο φάκελο υποψηφιότητας, δηλ. ουσιαστικά μετά την υποβολή της πρότασης.

44.Επιχείρηση η οποία δεν διαθέτει την απαραίτητη άδεια λειτουργίας στην έδρα της, θα ιδρύσει υποκατάστημα για το οποίο θα λάβει την απαραίτητη άδεια. Όλες οι δαπάνες θα αφορούν το νέο υποκατάστημα το οποίο και θα διαθέτει άδεια λειτουργίας. Έχει δυνατότητα να υποβάλει πρόταση για το υποκατάστημα ή θα απορριφθεί διότι στην έδρα της δεν έχει και δεν μπορεί να πάρει την απαραίτητη άδεια;

Απάντηση: Σύμφωνα με τα δεδομένα του οδηγού εφαρμογής η υφιστάμενη επιχείρηση πρέπει να λειτουργεί νόμιμα, δηλαδή θα πρέπει να διαθέτει άδεια λειτουργίας σε ισχύ ή να προσκομίσει αίτηση για έκδοση ανανεωμένης άδειας εάν για οποιοδήποτε λόγο αυτή που διαθέτει δεν είναι σε ισχύ, μέχρι την ημερομηνία υποβολής της πρότασης. Συνεπώς στην περίπτωση που δεν διαθέτει άδεια λειτουργίας είναι μη επιλέξιμη.

45.Στα κριτήρια

επίπεδο εκπαίδευσης, θα πρέπει το πτυχίο να είναι συναφές με το αντικείμενο της επιχείρησης ή δεν μας απασχολεί;

επαγγελματική εμπειρία, θα πρέπει η εργασιακή εμπειρία να είναι συναφής με το αντικείμενο της επιχείρησης ή δεν έχει σημασία; Και Κατάρτιση. Τα πτυχία, εργασιακή εμπειρία και πιστοποιητικά κατάρτισης αντιστοίχα, θα πρέπει να είναι συναφή με το αντικείμενο της επιχείρησης;

Απάντηση: Στα κριτήρια αξιολόγησης όπως αυτά ορίζονται στο Παράρτημα XIII του Οδηγού δεν προβλέπεται υποχρέωση συνάφειας των ανωτέρω με το αντικείμενο της επιχείρησης.

46.Το βιογραφικό από μόνο του αποτελεί τεκμηρίωση επαγγελματικής εμπειρίας ή θα πρέπει να συνοδεύεται από ένσημα, βεβαιώσεις ασφαλιστικού φορέα κτλ;

Απάντηση: Το βιογραφικό θα πρέπει να συνοδεύεται από τα απαιτούμενα για την τεκμηρίωση της δηλωθείσας επαγγελματικής εμπειρίας έγγραφα (ένσημα, βεβαιώσεις ασφαλιστικού φορέα κλπ.).

47.Για το μέγεθος της επιχείρησης (υπόδειγμα ΜΜΕ), θα πρέπει να ελέγχουμε τα τελευταία 2 χρόνια όπως σε προηγούμενα προγράμματα (δηλαδή οικονομικό έτος 2013 και 2012, χρήσεις 2012 και 2011) ή διαφοροποιείται το συγκεκριμένο πρόγραμμα και ελέγχουμε μέγεθος επιχείρησης για τα οικονομικά έτη 2012 και 2011 χρήσεις 2011 και 2010;

Απάντηση: Εξαιτίας ενδεχόμενης μη διαθεσιμότητας των οριστικών φορολογικών δηλώσεων της χρήσης 2012 των επιχειρήσεων κατά το στάδιο υποβολής των προτάσεων, θα ελέγχονται οι χρήσεις 2010 και 2011. Για οριακές περιπτώσεις και προκειμένου να διασφαλιστεί η σωστή κατάταξη της επιχείρησης αναφορικά με το μέγεθός της, ενδέχεται να ζητηθούν, με υποχρέωση υποβολής από μέρους της επιχείρησης, κατά τον έλεγχο των δικαιολογητικών και οικονομικά στοιχεία για την χρήση του 2012.

48.Για τις υφιστάμενες επιχειρήσεις που διαθέτουν τον ΚΑΔ 55.20.11.05 «Υπηρεσίες ενοικίασης έως επτά (7) επιπλωμένων δωματίων για μικρή διάρκεια» και οι οποίες έως τις 30/6/2010 εντάσσονταν σε καθεστώς απαλλαγής από την υποχρέωση τήρησης λογιστικών βιβλίων, πώς υπολογίζονται τα ακαθάριστα έσοδα της τριετίας 2009, 2010, 2011;

Απάντηση: Ο κύκλος εργασιών προσδιορίζεται με βάση τις ισχύουσες κάθε φορά φορολογικές διατάξεις. Απαιτούμενα δικαιολογητικά είναι αυτά που αναφέρονται στο Παράρτημα XI του Οδηγού. Στην περίπτωση προσδιορισμού με τεκμαρτά εισοδήματα, αυτά θα ληφθούν υπόψη.

49.Μία επιχείρηση που έχει αρνητικά κέρδη (ζημιές) είναι επιλέξιμη για το πρόγραμμα ή θεωρείται προβληματική;

Απάντηση: Η ύπαρξη αρνητικών κερδών (ζημιών) δεν καθιστά από μόνη της μια επιχείρηση προβληματική. Ο ορισμός της προβληματικής επιχείρησης παρατίθεται αναλυτικά στο παράρτημα V του Οδηγού Προγράμματος. Εφόσον η επιχείρηση δεν είναι προβληματική τότε δύναται να είναι επιλέξιμη για να ενταχθεί στο πρόγραμμα εφόσον ικανοποιεί όλα τα κριτήρια συμμετοχής που περιγράφονται στον Οδηγό του Προγράμματος.

50.Στο παράρτημα VII «Επιλέξιμες Δαπάνες σύμφωνα με τον κανονισμό De minimis και τον ΓΑΚ (ΕΚ)800/2008 και συγκεκριμένα στους τομείς Εμπόριο-Υπηρεσίες, Εξοπλισμός και Εγκαταστάσεις Προστασίας Περιβάλλοντος και εξοικονόμησης ενέργειας αναγράφεται Οικοδομικές και ηλεκτρομηχανολογικές εργασίες και ειδικές εγκαταστάσεις των

κτιριακών υποδομών των τουριστικών καταλυμάτων που συνδέονται άμεσα είτε με εξοικονόμηση ενέργειας είτε με την προστασία του περιβάλλοντος. Έχει γίνει κάποια λάθος διατύπωση;

Απάντηση: Η αναφορά στα τουριστικά καταλύματα έγινε εξαιτίας τυπογραφικού λάθους. Και στο εμπόριο υπηρεσίες είναι επιλέξιμες οι δαπάνες «Οικοδομικές και ηλεκτρομηχανολογικές εργασίες και ειδικές εγκαταστάσεις των κτιριακών υποδομών που συνδέονται άμεσα είτε με εξοικονόμηση ενέργειας είτε με την προστασία του περιβάλλοντος».

51.Ο ΦΠΑ σε εταιρείες που απαλλάσσονται, είναι επιλέξιμος στον συνολικό επιχορηγούμενο προϋπολογισμό;

Απάντηση: Σύμφωνα με το Άρθρο 28 της με Α.Π. 14053/ΕΥΣ1749/27.03.2008 Υπουργικής Απόφασης Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου (ΦΕΚ 540B/27.03.2008) όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, ο ΦΠΑ είναι επιλέξιμη δαπάνη εφ' όσον δεν μπορεί να ανακτηθεί με οποιονδήποτε τρόπο. Συνεπώς ο ΦΠΑ είναι επιλέξιμος σε επιχειρήσεις που απαλλάσσονται.

52.Επιχείρηση που μεταβιβάστηκε σήμερα από τον πατέρα στον υιό λόγω συνταξιοδότησης, θα αξιολογηθεί ως υφιστάμενη;

Απάντηση: Θα πρέπει να διευκρινισθεί ο τρόπος μεταβίβασης της επιχείρησης. Η μεταβίβαση ατομικής επιχείρησης είναι δυνατόν να διενεργηθεί κατά δύο τρόπους: α) είτε κατά την διάρκεια της επιχείρησης πωλείται μέρος ή το σύνολο αυτής (ο εξοπλισμός, το σήμα, οι πελάτες και ο αέρας), και μετά ο επιχειρηματίας συνταξιοδοτείται, β) είτε κλείνει τα βιβλία του, προχωρά σε αυτοπαράδοση των στοιχείων της επιχείρησης και μετά ως φυσικό πρόσωπο προσωπικά μεταβιβάζει τα επιμέρους ή και όλα τα στοιχεία αυτής (εξοπλισμός και πελατολόγιο). Αναλόγως του εάν μεταβιβάζεται το σύνολο ή μέρος αυτής και εάν αναλαμβάνεται η συνέχιση ή η ενσωμάτωση τμήματος της σε άλλη επιχείρηση, η επιχείρηση θα θεωρηθεί συνέχεια της υφιστάμενης ή νέα. Θα έχουμε συνέχιση της υφιστάμενης, εάν μεταβιβάσθει το σύνολο της επιχείρησης, και αναληφθεί ως τέτοια από τον άλλο επιχειρηματία, εν προκειμένω τον υιό. Άλλως, έχουμε επιχείρηση, η οποία αποκτά μεν επιμέρους στοιχεία (εξοπλισμό, πελάτες ή άλλα στοιχεία) προϋφιστάμενης αλλά παραμένει διακριτή κατά τα λοιπά επιχείρηση

53.Είναι επιλέξιμη η κατάργηση παλαιότερης ιστοσελίδας και κατασκευή εξ ολοκλήρου νέας με τη διατήρηση της αρχικής ηλεκτρονικής διεύθυνσης;

Απάντηση: Σύμφωνα με το Παράρτημα VII του Οδηγού το Προγράμματος είναι επιλέξιμη η δημιουργία – κατασκευή διαδικτυακού τόπου (ιστοσελίδας) μόνο για πρώτη φορά και έως του ποσού των 5.000€

54.Είναι επιλέξιμη η εγκατάσταση εφαρμογής e-shop σε υπάρχουσα ιστοσελίδα;

Απάντηση: Όχι, καθώς σύμφωνα με το Παράρτημα VII του Οδηγού του Προγράμματος είναι επιλέξιμη η ανάπτυξη δραστηριοτήτων e-business, e-marketing και e-commerce, εφόσον εξυπηρετεί επιλέξιμη για το Πρόγραμμα δραστηριότητα.

55.Οι μελέτες που απαιτούνται για την επέκταση ή τη διαμόρφωση – εκσυγχρονισμό μιας επιχείρησης (π.χ αρχιτεκτονικές μελέτες, μελέτες διακόσμησης κτλ) είναι επιλέξιμες;

Απάντηση: Μελέτες όπως αρχιτεκτονικές μελέτες, μελέτες διακόσμησης είναι επιλέξιμες στα πλαίσια του Προγράμματος, εφόσον δεν περιλαμβάνονται στις αναφερόμενες στο Παράρτημα VII εξαιρέσεις της Κατηγορίας δαπανών 9 και σε κάθε περίπτωση δεν αποτελούν δαπάνες υποχρεωτικές, σχετιζόμενες με την έκδοση αδειών.

56. Η υποχρέωση διατήρησης της επιχείρησης που εντάσσεται στο πρόγραμμα και επιδοτείται για κτιριακές εργασίες είναι 3 ή 8 χρόνια;

Απάντηση: Σύμφωνα με τον οδηγό του προγράμματος (19.1 Υποχρεώσεις δικαιούχων), επιχειρήσεις των οποίων επενδύσεις θα υπαχθούν, μετά την ένταξή τους και για τρία (3) χρόνια μετά την ημερομηνία ολοκλήρωσης του έργου δεν πρέπει να παύσουν τη λειτουργία τους. Επίσης όλα τα δικαιολογητικά και παραστατικά στοιχεία των δαπανών του έργου τηρούνται από την επιχείρηση σε ειδική μερίδα καθ' όλη τη διάρκεια του έργου, αλλά και στη συνέχεια για δέκα (10) χρόνια από την ημερομηνία καταβολής της τελευταίας δόσης της επιχορήγησης και τίθενται στη διάθεση των αρμοδίων οργάνων του Δημοσίου ή των αρμοδίων οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εφόσον ζητηθεί σχετικός έλεγχος

57. Ανώνυμη Εταιρεία με έναρξη 02/05/2010 που δημιουργείται εκ μετατροπής ατομικής επιχείρησης θα υποβάλει ως νέα ή υφιστάμενη επιχείρηση;

Απάντηση: Εφόσον προκύπτει και από το καταστατικό της επιχείρησης ότι δημιουργήθηκε εκ μετατροπής της ατομικής θα πρέπει να υποβάλει ως υφιστάμενη ή νέα ανάλογα με τις κλεισμένες διαχειριστικές χρήσεις και των δύο και σε καμία περίπτωση ως υπό σύσταση επιχείρηση.

58. Επιχείρηση που προβαίνει σε εξαγορά άλλης με όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις αυτής, θα υποβάλει ως νέα ή ως υφιστάμενη επιχείρηση;

Απάντηση: Επιχείρηση που προβαίνει σε εξαγορά άλλης λειτουργούσας με όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις αυτής θεωρείται, στο πλαίσιο του παρόντος Προγράμματος, υφιστάμενη ή νέα ανάλογα με τις κλεισμένες διαχειριστικές χρήσεις και των δύο και σε καμία περίπτωση υπό σύσταση.

59. Τι ισχύει για τις μεταβιβάσεις επιχειρήσεων; Θεωρούνται υφιστάμενες ή νέες επιχειρήσεις;

Απάντηση: Όταν μια επιχείρηση μεταβιβάζει εξολοκλήρου τα περιουσιακά της στοιχεία σε μια άλλη με όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις, τότε η επιχείρηση αυτή θεωρείται συνέχεια της παλιάς και αξιολογείται ως υφιστάμενη.

60. Υφιστάμενη επιχείρηση με επιλέξιμο ΚΑΔ η οποία θέλει να προβεί στην αλλαγή έδρας, θα πρέπει πριν την υποβολή να δηλώσει τη νέα έδρα στην εφορία ή σε αυτές τις περιπτώσεις ισχύει ότι και τις υπό σύσταση;

Απάντηση: Ουσιαστικό στοιχείο για το πρόγραμμα αποτελεί ο τόπος υλοποίησης της επένδυσης και όχι η έδρα. Ως έδρα δηλώνεται αυτή που ισχύει κατά την υποβολή. Ενδεχόμενη μελλοντική αλλαγή έδρας αποτελεί τροποποίηση και θα εξετασθεί σύμφωνα με τα οριζόμενα στον οδηγό για τις τροποποιήσεις. Επισημαίνεται ότι ο τόπος υλοποίησης πρέπει να παραμένει εντός της Περιφέρειας που δηλώθηκε κατά την υποβολή.

61. Η αγορά σκάφους είναι επιλέξιμη δαπάνη (ως εξοπλισμός) σε επιχείρηση με ΚΑΔ 93.29.11.04 «Υπηρεσίες εκμετάλλευσης παιχνιδιών θάλασσας»;

Απάντηση: Εφόσον δεν πρόκειται για μέσο μεταφοράς και τεκμηριωθεί επαρκώς ότι η αγορά του σκάφους αποτελεί απαραίτητη δαπάνη για την άσκηση της συγκεκριμένης δραστηριότητας, δύναται να επιχορηγηθεί στα πλαίσια της Κατηγορίας Δαπανών 2 «Μηχανήματα-Εξοπλισμός Παραγωγής – Λοιπός Εξοπλισμός».

62.Επιχειρήσεις οι οποίες δραστηριοποιούνται στους ΚΑΔ που περιλαμβάνονται στον 77 «Δραστηριότητες Ενοικίασης και Εκμίσθωσης» μπορούν να εντάξουν στο επενδυτικό τους σχέδιο τον προς ενοικίαση εξοπλισμό τους (π.χ. σκάφη, σκι, γεωργικά μηχανήματα κλπ) και σε ποια κατηγορία δαπανών;

Απάντηση: Η αγορά εξοπλισμού (όπως σκι, γεωργικά μηχανήματα), ο οποίος απαιτείται για την άσκηση επιλέξιμης δραστηριότητας εντάσσεται στην κατηγορία δαπανών 2 «Μηχανήματα-Εξοπλισμός Παραγωγής – Λοιπός Εξοπλισμός», με τους όρους και προϋποθέσεις του οδηγού και των παραρτημάτων του.

Στην περίπτωση μέσω μεταφοράς (πχ πλωτά σκάφη) για την άσκηση επιλέξιμης δραστηριότητας, αυτά εντάσσονται στην κατηγορία δαπανών 3 «Μεταφορικά Μέσα», με τους όρους και προϋποθέσεις του οδηγού και των παραρτημάτων του. Επισημαίνεται ότι στο Παράρτημα VII αναφέρεται ότι η αγορά μεταφορικού μέσου περιλαμβάνεται στις επιλέξιμες δαπάνες ανάλογα με τη δραστηριότητα της επιχείρησης, εφόσον δεν προορίζεται για εκμίσθωση.

63.Είναι επιλέξιμες για το Πρόγραμμα δαπάνες όπως γερανός επί αυτοκινήτου και γερανογέφυρα επί κτιρίου και σε ποια κατηγορία δαπανών εντάσσονται;

Απάντηση: Είναι επιλέξιμες και οι δύο παραπάνω δαπάνες και εντάσσονται στην κατηγορία δαπανών 2 «Μηχανήματα – Εξοπλισμός παραγωγής- Λοιπός Εξοπλισμός».

64.Για τις επιχειρήσεις οι οποίες έχουν υπερδωδεκάμηνη χρήση «απαιτείται η προσκόμιση πίνακα με διαχωρισμό ανά ημερολογιακό έτος των στοιχείων του κύκλου εργασιών, των κερδών προ φόρων και αποσβέσεων και των εξαγωγών με κατάθεση των σχετικών ισοζυγίων ανά έτος». Με βάση τα ισοζύγια είναι δυνατός ο διαχωρισμός μεγεθών όπως του κύκλου εργασιών, των εξαγωγών ανά περίοδο όχι όμως και των κερδών τα οποία προκύπτουν ενιαία στο κλείσιμο της υπερδωδεκάμηνης χρήσης.

Απάντηση: Τα κέρδη προ φόρων και τα άλλα μεγέθη τα οποία δεν προκύπτουν απευθείας από το ισοζύγιο θα υπολογίζονται αναλογικά.

65.Οι συνεταιρισμοί περιορισμένης ευθύνης αποτελούν επιλέξιμη νομική μορφή για το Πρόγραμμα, δεδομένου ότι έχουν κοινά χαρακτηριστικά με τις ΕΠΕ καθώς και εμπορική ιδιότητα;

Απάντηση: Οι συνεταιρισμοί δεν περιλαμβάνονται στις επιλέξιμες για το πρόγραμμα μορφές επιχειρήσεων.

66.Για τη βαθμολόγηση του κριτηρίου 3.3 «Ρυθμός μεταβολής του Κύκλου εργασιών του κλάδου», η υπερσύνδεση της Eurostat οποία αναγράφεται στον οδηγό του προγράμματος δεν λειτουργεί. Πως θα εξαχθεί η βαθμολογία στο κριτήριο αυτό;

Απάντηση: Για τη βαθμολόγηση του υποκριτηρίου 3.3 «Ρυθμός μεταβολής του κύκλου εργασιών του κλάδου», από τη σελίδα της eurostat, μεταβαίνετε στην ιστοσελίδα της eurostat:

<http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/eurostat/home/> και επιλέγετε από το οριζόντιο μενού "statistics". Από τις επιλογές "Statistics by theme" και "Industry, trade and services" επιλέγετε "Short-term business Statistics" και "database" και στη συνέχεια βρίσκετε τη δραστηριότητα που σας ενδιαφέρει.

67. Νομοθεσία με τις προδιαγραφές των τουριστικών καταλυμάτων προς διευκόλυνση των ενδιαφερομένων επενδυτών:

- Ξενοδοχειακές μονάδες σύμφωνα με τις προδιαγραφές του Π.Δ. 43/2002 (ΦΕΚ 43/Α/2002), «Κατάταξη των κύριων ξενοδοχειακών καταλυμάτων σε κατηγορίες με σύστημα αστέρων και τεχνικές προδιαγραφές αυτών», όπως τροποποιήθηκε και ισχύει (ΦΕΚ 1441/Β/2007, ΦΕΚ 1842/Β/2009 και ΦΕΚ 1711/Β/2009).
- Ξενοδοχειακές μονάδες και λοιπές τουριστικές μονάδες που λειτουργούν σε παραδοσιακά καταλύματα : Π.Δ. 33/1979 (ΦΕΚ 10/Α/1979) «Περί τουριστικών καταλυμάτων εντός παραδοσιακών κτισμάτων» και Απόφαση Γ.Γ. ΕΟΤ υπ' αριθ. Πρωτ. 532249/27.07.1994 (ΦΕΚ 616/Β/09.08.1994) με την οποία τα παραδοσιακά καταλύματα κατατάσσονται σε τάξεις ΑΑ', Α', και Β'.
- Ενοικιαζόμενα Δωμάτια, Ενοικιαζόμενα Επιπλωμένα Διαμερίσματα και μικτής μορφής Ενοικιαζόμενα Δωμάτια και Ενοικιαζόμενα Επιπλωμένα Διαμερίσματα, Π.Δ. 337/2000 (ΦΕΚ 281/Α/2000) «Κατάταξη των Ενοικιαζόμενων Δωματίων και Ενοικιαζόμενων Επιπλωμένων Διαμερισμάτων σε κατηγορίες με το σύστημα των κλειδιών», όπως τροποποιήθηκε και ισχύει (ΦΕΚ 1123/Β/2003, ΦΕΚ 69/Β/2004 και ΦΕΚ 1684/Β/2006).
- Οργανωμένες τουριστικές κατασκηνώσεις «Τεχνικές Προδιαγραφές ΕΟΤ για τη δημιουργία τουριστικών οργανωμένων κατασκηνώσεων (camping)» ΦΕΚ 557/Β/1987 και «Ανάπτυξη ιαματικού τουρισμού και άλλες διατάξεις» (ένταξη των camping στα κύρια ξενοδοχειακά καταλύματα) Ν. 3498/2006 άρθρο 35, ΦΕΚ 230/Α/2006.
- Τουριστικές Επιπλωμένες Κατοικίες και Τουριστικές Επιπλωμένες Επαύλεις, Αυτοεξυπηρετούμενα Καταλύματα "Self catering" ΦΕΚ 557/Β/1987.

68. Στα Παράρτημα XV "ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΩΝ ΠΑΡΑΔΟΤΕΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΦΥΣΙΚΟΥ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ ΕΝΕΡΓΕΙΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΛΕΞΙΜΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ" παρ. 1, στοιχείο 2ο και στοιχείο 6ο περί ΥΔ απαλλαγής από την έκδοση οικοδομικής άδειας και περί Βεβαίωσης καλής εκτέλεσης εργασιών, απαιτείται τα έγγραφα να υπογράφονται από αρμόδιο Μηχανικό, μέλος του ΤΕΕ. Είναι απαραίτητο να είναι μέλος του ΤΕΕ ο Μηχανικός που θα υπογράψει;

Απάντηση : Πρωτεύον για τα απαιτούμενα έγγραφα είναι να έχουν εκδοθεί από Μηχανικό που είναι αρμόδιος να το πράξει. Αν επομένως ο υπογράφων Μηχανικός έχει την αρμοδιότητα με βάση το Νόμο, τότε δεν είναι απαραίτητο να είναι μέλος του ΤΕΕ.

Σημείωση: Οι παρούσες απαντήσεις συνιστούν απλές διευκρινίσεις και δεν συνιστούν τροποποίηση των όρων και προϋποθέσεων της Προκήρυξης, του Οδηγού της παρούσας Δράσης και των Παραρτημάτων τούτων.